

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tard el dilluns.

No s'fornan els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

CANUDA, 15, 1.er

Hores de Redacció: de 5 a 8 de la tarda

Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponsal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponsal 2'75

Número solt 5 cèntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 cèntims

Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correo y toda clase de letras de facil cobro.

Preus pels corresponsals propagandistes

5 números	7 pessetes semestre
25	30
50	50

OVERTURA DEL CONGRÉS

¿Ab divuyt anys de Sufragi Universal hem portat a les Corts tota aquesta colla de representants obrers?...

Llegiu l' article: «El sufragi orgánich en ls' Estats moderns.»

Oficina gratuita de colocacions

Les ofertes en la 4.ª plana.

Secretariat del Poble
Consultes gratuïtes de 7 a 8 del vespre

El sufragi orgànic en ls 'Estats moderns

Desde un cert punt de vista nosaltres celebrem la present agitació pe'l sufragi universal. Aquest fet revela una veritat. Revela que les promeses de llibertat, igualtat y fraternitat, no les ha complertes la Revolució. Perque aquestes promeses no s' fundavan, com ja hem demostrat, en la veritable llibertat y en la veritable igualtat de la dignitat humana.

Ens alegrem donchs, de la present agitació perque l' error es molt sovint la ocasió de que la veritat se manifesti, s' expliqui y desenrotlli.

Nosaltres creyem que en la present discussió se n' ha comés un d' error, y molt grave y de conseqüències que es necessari evitar.

Nosaltres hem demostrat que 'l sufragi universal ha de ser el vot dels interessos socials, avans que dels polítics, com defensan els contra-opinants.

Resumim ls arguments

L' home ha de votar tal com es. Ara be. L' home avans que ser individu d' un partit es membre dels organismes socials. L' individu, tal com el conceben els partits polítics, es un número, un àtom. Mes en la realitat aquest home no existeix: es una fantasia de Rousseau. L' home real no es un número abstracte, ni un àtom aïslat. L' home real es una persona, un membre de la societat. Donchs ha d' obrar com a tal; ha de votar com a tal, com un òrgan que té vida pròpia y participa de la vida social. Donchs l' home ha de votar socialment. ¿Qui pot negar que l' home es avans generalment a aquesta paraula? L' home forma part de la família; neix en la família, viu, treballa y mor com a membre d' una família; donchs ha de votar com a membre de família. Ademés: l' home viu pe'l treball, per tal o qual treball—intelectual o manual;—tot ser obra; tot ser existeix precisament perque obra.—Donchs ha de votar com a obrer, com a treballador del pensament o de la ma. La gradació social del ser y de la vida del home se manifesta en l' organització de la família; la gradació social de l' activitat o del treball humà se manifesta en l' organització de les corporacions professionals, es dir de les classes socials. Per lo tant la expressió social del home deu efectuar-se socialment, per rahons de família, de corporació, d' associació especial. Avansen un pas més.

La màxima expressió del home social es la seva paraula, el seu vot per la constitució concreta de la vida civil, qual primera organització es el Municipi, y la última es l' Estat.

Donchs, en lògica conseqüència, el sufragi universal ha de ser social, familiar, professional, no numèric. ¿No hem dit que l' home aïslat no existia realment? Donchs, el sufragi quantitatiu, el sufragi numèric es una contradicció. ¿Per qué? Perque 'l sufragi numèric seria la expressió social del home no social, del home aïslat, del home salvatge, del home inventat per la novela de Rousseau, com diu A. Capellazzatti.

Es, donchs, evident que 'l sufragi universal, inorgànic, quantitatiu, numèric, es un sufragi antisocial, inhumà, un sufragi immoral, un sufragi fals. Els partits polítics representen el número; les corporacions socials representen els interessos. Tenim, donchs, demostrat que 'l sufragi universal orgànic es l' únic que representa 'ls interessos socials.

Aquestes rahons son tan contundents que replem als contra-opinants a que les refutin.

S' ha dit que aquesta discussió no s' podia sostenir en l' ordre especulatiu, sino en l' ordre pràctic. Y 'ls contra-opinants han apelat a un procediment molt còmode: negar a la bestreta tot lo que no 'ls convé.

S' ha negat a priori que 'l sufragi orgànic se practiqués en lloch. Donchs es demostrarem a posteriori que funciona en molts païssos, y al efecte aduhirem els exemples de diferents Estats.

Estats ahont funciona 'l sufragi orgànic

Una forma rudimentaria de sufragi orgànic està en vigor als Estats Units, ahont se reconeix la personalitat jurídica de les corporacions professionals ab la sola condició de que sian registrades per l' Estat, fins al qual fan arribar el llur vot reivindicador dels propis interessos.

Existeix igualment a Austràlia, ahont el proletariat demostra pràcticament que no es epols sens consistència, com deya Saint-Simon, sino una gran associació y confederació d' esforços personals, una unió, no caòtica, sino orgànica, disciplinada y conscient dels interessos de classe. Existeix a Inglaterra, que es l' Estat que conserva major nombre de recorts de l' antiga organització social. Existeix en la forma de concurs que presten a l' administració de la cosa pública els cantons confederats de Suïssa. A Austria-Hungria fins a 1873 els diputats no eran elegits pe'l sufragi directe, sino per les Dietes, a les quals desde aquella data han succehit cinch Curies, o grans Corporacions. A Alemanya are mateix s' ha presentat un projecte de llei que divideix, segons el cens, el cos electoral en tres categories. Es un projecte imperfecte y tendencios que va directament contra 'ls socialistes, encare que 'ls que protestan no son pas tots, puig els dels pobles rurals resultan més afavorits que 'ls de las grans ciutats.

Holanda, Suecia y Bélgica

El sufragi orgànic està en ple vigor en el reialme d' Holanda, aplicat a la elecció dels senadors. Y aixís l'legim en l' article 89 de la Constitució:

«Els membres de la segona Cambra, en número de 50, serán elegits proporcionalment pe'ls Estats provincials.»

A Suecia 'ls electors tenen pluralitat de vots en les eleccions administratives. El número de vots suplementaris que poden emetre 'ls ciutadans no s' limita a tres, com en altres païssos, sino que 'ls pot traspasar fins que 'l pes del vot (puig els vots se ponderan o se multipliquen, en lloch de sumarse individualment—un home, un vot—como se fa en el sufragi inorgànic) fins que s' atansi tant com

sia possible—fixeuse bé en la paraula—al «valor social» de cada elector.

Pero l' Estat ahont més ha progressat l' organització del sufragi universal es Bélgica, un Estat estret de territori—3.195 kilòmetres menos que Catalunya,—pero 'l més civil del mon. Donchs bé, en aquesta petita enconrada del continent europeu, tan próspera materialment y moralment, ahont la legislació del treball y les reformes socials han assolit un grau tan alt de perfecció, en aquest pays benaurat el diputat Nyssens presentà en 1892 un projecte que fou aprovat en 1893 per l' Assemblée constituyente. Segons aquest projecte la organització política se compon de Consells municipals, provincials y de les dues Cambres de diputats y senadors. Tots els ciutadans que arriban a la edat legal—limitació que fan tots els còdichs del mon, puig el ciutadà ha de votar com a home, que tingui us de rahó, conciencia del dret y del deber,—tots els ciutadans capassos d' exercir els drets inherents a la personalitat, son ab veritable criteri democràtic electors. Pero 'l sufragi universal no es pas el sufragi singular o individual, sino 'l sufragi plural. Aquest vot consisteix en l' exercici del dret, que tenen els ciutadans capassos de representar diferents interessos familiars y socials, d' emetre dos o tres vots. Aixís se tracta de trobar una representació proporcional dels diferents interessos de la societat. Y ab aquesta pluralitat de vots, que no s' exten, no obstant, a les eleccions provincials, la Bélgica es el país del mon més ben governat y administrat.

El sufragi en els païssos llatins

Y en els mateixos païssos llatins, ahont s' ha aplicat per imitació del francès el sufragi inorgànic, s' han fet, no obstant, tentatives per canviar-lo pe'l corporatiu y pe'l vot plural. Aixís se feu a Italia en 1878 y 1881, en que s' publicà *L' Italia dell' avvenire nella generazione presente*, echo d' un moviment d' opinió a favor del sufragi orgànic. Y a Fransa mateix, l' any 1873 el diputat Mr. Belcastel presentava a la Assemblée nacional un projecte de llei a favor del sufragi orgànic y plural, ahont se dividia als electors en professions y se 'ls concedien tres vots suplementaris, podentse acumular detal manera que arribessin a quatre vots, màxim del dret electoral. A Espanya tenim una forma molt imperfecta de sufragi orgànic en les eleccions de senadors, y are un assaig de vot corporatiu introduhit en el projecte.

Hem dit que aquest projecte no 'l discutiriam, pero aduch en el supòst de que fos rebutjable en sa totalitat, no s' pot negar que respon a un moviment favorable al sufragi corporatiu que s' va accentuant en la legislació de molts païssos.

D' aquest fet ja 'n tornarem a parlar en altre article, y are afegirém que 'ls que contraponen el sufragi universal inorgànic al corporatiu, conè que no hi pogués haver un tercer, s' oblidan del sufragi per cocient, sistema intermedi entre l' individual y 'l professional.

No val a dir mentides

Ens guardarem d' afirmar que les formes de sufragi orgànic que acabem d' enumerar, sian el summum de la perfecció, pero davant d' aquestos exemples el públic pot comparar la perfecció del vot que defensan els partidaris del sufragi inorgànic.

No hi ha cap cosa humana que sia perfectíssima; pero aixó no vol dir que unes no puguin ser més perfectes que les altres, com sembla que algú tractava de fernes creure.

No val a dir mentides. Alguns dels nostres contra-opinants havian negat a posteriori que existís en lloch el sufragi orgànic, y no se n' han retractat, y encare ho han repetit.

Donchs nosaltres 'ls hem demostrat a posteriori que existeix en molts de llocs, y no solament 'l sufragi orgànic, sino 'l sufragi orgànic, universal y plural.

Exaltacions perilloses

Y are que no diguin que no fem més que citar textos y teories. Citem fets. Nosaltres lo que volém es dir la veritat, puig ningú més que 'l poble necessita d' ella. Negar-li la veritat es negar-li el pa, es fer-lo rodolar pe'ls abismes de la miseria. Y la veritat corre major perill de ser desfigurada per la improvisació fogosa y esberada del orador tribunic que per la crítica serena y imparcial del autor reflexiu.

En els dos articles anteriors hem demostrat que la teoria del sufragi universal inorgànic ha fracassat en les escoles més avensades de lo que are se 'n vol dir la Dreta y la Esquerra. A la Esquerra pertanyen la major part d' autors quals textos hem citat, perque no 'ns dolen penyores, perque son imparcials. No tractem la qüestió desde un punt de vista d' opinió política, sino de convicció social. Y hem citat fragments de llibres y hem formulat arguments propis ab atenció llarga y reflexió profunda, perque temem 'ls èxits de les exaltacions momentànies, dels entusiasmes tranzitoris. Son entusiasmes y exaltacions que provocan una agitació, pero molt sovint de durada curta y de influència nula o danyosa per a 'l progrés social.

Orientacions falses

D' aquestos entusiasmes el pobre poble n' es sempre la primera víctima, perque no se li diu tota la veritat o se l' enganya llastimosament senyalantli com a dresseira lo que no es més que una marrada ahont se perden ja 'ls que la feren avans.

El sufragi universal inorgànic fa ja 18 anys que funciona a Espanya. Y, no obstant, no ha produhit més que un èxit: la Solidaritat. Exit que propiament no es pas del sistema polítich, sino més bé d' un esperit d' organització social, que s' ha sobreposat al sistema, de la psicologia especial de tot un poble ferit en sos més cars interessos.

Aixó ho diu ab veu unànime tota la premsa espanyola, menos la interessada en desviar la opinió. Pero, aduch concedint que la Solidaritat es un triomf veritable y un èxit franch del sufragi inorgànic, lo cert es que en les demés regions d' Espanya han votat sempre la major part dels que no podian—els morts—y han deixat de votar la major part dels que podian—els retrats—y han sortit els que no debian—els cacichs, els encasillats.

Per una lògica fatal, que hem demostrat en els anteriors articles. Per un error gravíssim y crassíssim en que avuy tornan a caure 'ls que precisament en l' any dels centenaris gloriosos sembla que s' proposan entonar himnes ditiràmichs a un centenari vergonyós, el centenari del fracàs del sufragi abolidor de la veritable representació dels interessos del poble.

La redempció del proletariat

Contra aquest error ens creyem en el deber de parlar. AURORA SOCIAL té la plena convicció de que 'l proletariat s' ha de redimir ell mateix. ¿Cóm? Associantse corporativament, formant un organisme autònom y poderós, una classe ab vida pròpia mitjant les Unions professionals.

En lloch d' estimular aquest esperit corporatiu 'ls contra-opinants el deprimeixen y proclaman el statu quo, perque negan la existencia de la vida corporativa y la possibilitat de sa organització, segons alguns, actual, y segons altres, no solament actual, sino també futura.

Aquest es el gran error dels panegiristes del sufragi universal inorgànic.

Podian ben atacar el projecte d' en Maura sens cap necessitat d' aquelles negacions que resulten inexactes, depressives y altament ofensives per a 'l proletariat de Catalunya.

Donchs nosaltres demostrarem en el següent article que les corporacions han tingut a Europa vida próspera durant mes de set segles y que floreixen avuy y han de florir demà per salvar al proletariat.

Y per aixó pensem dirigir al proletariat de Catalunya una crida, que no será una protesta estèril, sino un programa fecond en solucions y obres pràctiques.

CLARÍS.

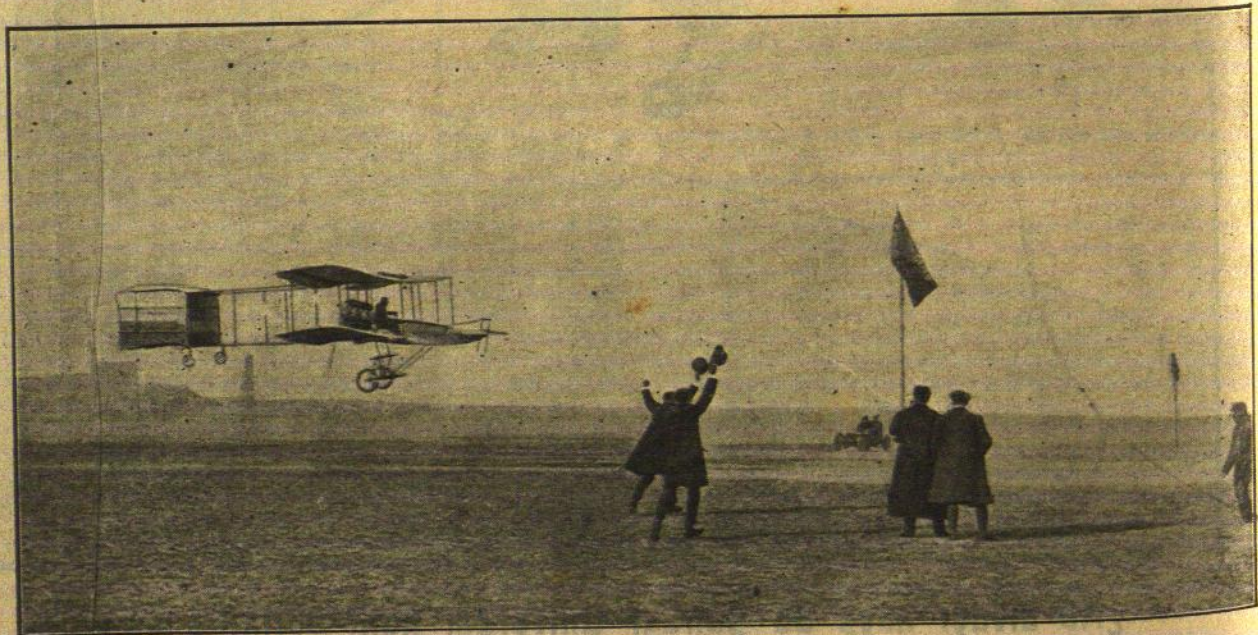
UNA ANÉCDOTA

A Londres, recentment, un home renegat al mitj del carrer. El renech està penat a Inglaterra ab tres anys de presó correccional, y un policeman hagué d' haverse ab el delinqüent. Aquet, però, no fou dòcil, y «la multitud», entenguéuho bé, «la multitud» se posà aïrada de part del agent. ¿Un tumulte contra un renech! Tota aquella gent era gent conscient de la seva civilització; no permetien que s' maculés el seu honor de col·lectivitat.

Fassi examen, cadascú de nosaltres, en aquest punt de la indignitat de la paraula. La paraula es una de les més altes prerrogatives humanes; pero si un se n' serveix tal com ho fa la nostra gent, gairebé estarà en situació de entendre ab les besties. ¿Per qué, en els moviments d' ira y de luxúria, no amparar el so inarticulat?

JOSEPH CARNER.

L' AEROPLÁ FARMAN

Enrich Farman, fill de M. Farman, corresponsal parisiens del *Standard* de Londres, ha guanyat el gran premi pera aerostats fundat per Deutsch y Archdeacon, que se eleva a 50.000 francs. Son aeroplá evoluciona demunt del camp de Issy-les-Moulineaux. L' aeroplá Farman, construït pe'ls germans Voisin, vira prodigiosament, y son el conductor domina per complet el maneig del aparell. Sa experiència durà un minut y vintuit segons seguint la distància algom superior a mil metres. Velocitat: 40 kilòmetres per hora. L' itinerari del aeroplá es complicat y difícilissim, y el triomf de Farman resultà emocionant pe'ls entusiastes de la navegació aèria.

Cases pera obrers

Creyent que será d' interès pe'ls nostres llegidors, traduhim a continuació un article publicat fa poch dies a n' el diari «La Liberté» de Fribourg (Suïssa).

Habitacions barates

Ens han escrit:

Ab gran interès hem llegit en «La Liberté» les excelents observacions de M. G. de M. referents a les cases pe'ls obrers. Per desgracia son poch, ben poch, els obrers—y sobre tot els pobres—que posseeixin una casa seva, per petita que sigui. Molts obrers, molts empleyats, fins guanyant un bon salari, voldrian tenir llur casa, una casa petita, ahont poguer educar la família en excelents condicions de seguretat y benestar, coses que no poden trobar en els grans casals moderns de lloguer, veritables arques de Noé, ahont el contacte engendra tants vicis. Mes la majoria d' aquets caps de família, segurament interessats, no posseeixen la suma necessaria per comprar un bocí de terreny, ben assoleyat, demunt del qual farien bastir una caseta, segons llurs gustos y medis. De segur que ni tindrien diners per pagar al empresari la quantitat necessaria per portar a cap els primers treballs. Es, donchs, forços reconèixer que no li es gayre possible a un petit funcionari, a un modest empleyat, al obrer, de crear la veritable llar, la casa individual.

Pero lo que no pot fer un sol individu, pot ferho la col·lectivitat. La associació lliure del capital y del treball produheix resultats molt poch coneguts aquí. Alguns empresaris bernesos, rics y intel·ligents, han resolt aquest problema, aixecant en amples terrenys situats entre Berna y Bümplitz nombroses casetes per obrers, anomenades *Klein aber mein*. La família que ocupa una de les casetes paga ab el lloguer un amortissament molt petit, de manera que al cap d' alguns anys esdevenen propietaris de la casa.

A Fransa la Societat d' *Epargne des Retraites* ha emprés desde fa alguns anys un servey d' habitacions barates. El funcionament es dels més senzills. En efecte: per obtenir una caseta s' ha de ser soci, lo que s' pot ser desposant cada mes 5 francs en la llibreta d' economies de la Societat. El soci avans de pendre possessió de la caseta té d' haver pagat, sigui d' una sola vegada o per pagues consecutives, la meitat de la suma per que s' haurà suscirit al pendre la llibreta. Per exemple: si el soci vol una casa de 6.000 francs, se tindrà de suscriure a la llibreta per 3.000 francs com a mínim, y per pendre possessió será necessari que hagi pagat la meitat de la quantitat suscrita, o sian 1.500 francs.

Una vegada ha pres possessió de la casa, el soci no te més que pagar lo restant del preu de la caseta, sobre la base 8 ‰, amortissament y interès comprés.

Les cases se construeixen en lo possible en el indret senyalat pe'l soci y demunt de terrenys comprats per la Societat.

Aixís se resol el problema de les habitacions saludables y agradables, y en lloch de pagar un lloguer molt elevat, quantitats sempre perdudes pe'ls llogaters, els socis poden viure molt barato y a casa seva.

Tothom sab, y l' obrer més que ningú, que quan s' ha treballat trenta o quaranta anys y s' ha pagat durant aquest mateix temps un lloguer trimestral o mensual per un refugi, quasi sempre insuficient y insà, s' ha desemborsat el quàdruple y molt més de lo que hauria costat una habitació saludable y confortable.

Mitjantant el pago de les quotes minimes, tot soci pot, apart, contractar ab la mateixa Societat un segur temporal, en virtut del qual te la certesa de que si s' mor avans d' acabar de pagar el preu de l' habitació, la família passa a ser propietària sense tenir de ferse càrrech del deute. El soci pot, donchs, viure y morir en pau sota un sostre ben seu y ab la satisfacció de poguer deixar-lo als seus fills.

Desgraciadament per nosaltres, la *Caisse d' Epargne des Retraites* no més està instalada a Fransa, Bélgica y les colonies. Hem cregut n' obstant un dever de ferla conèixer, perque trobi en nostre país, ahont per cert no hi manquen capitals, imi-

L'home volador Enrich Farman

tes cançons foren premiades en la festa de la Música Catalana de 1905. Això indica clarament l'oportunitat de les cançons esmentades: efectivament elles se son fetes populars; de caient tendre y senzill, fresques y ciroyes, fan pensar als infants ab idees de moral sana y sòlida, els infondeixen amor al treball, tendeixen a enlayrarlos: y aqueixes cançons se canten arreu, en totes les escoles, especialment en aque. lles concorregudes per fills del poble; ab aqueixes cançons s'hi esplayen els nins de les Cases de beneficència; elles se fan sentir en totes les cases particulars, les entonen els noys pe'l carrer tot jugant, son conegudes de tots els orfeons. Elles son, donchs, una obra de cultura y enlayrament socials, una obra de millorament intel·lectual per la infantesa y pe'l poble. Per tot lo qual nosaltres ens en felicitem y l'aplaudim com una bella mostra de intel·lectualitat femenina.

XAVIER VIURA.

Com a petita mostra de «Cançons d'infants» tenim el gust de reproduir la següent, model de poesia musical, fàcil y punyenta a l'hora.

Tan petitet

Tan petitet,
y no tornaré a estudi!...
tan petitet,
y la mare se 'm mor!
quina tristor!
Me 'n han fet esser
aprenent manxaire!...
no sabé lletra
'nà brut de carbó!
no, no, no...

Tanta alegria
que 'm dava l'escola,
mos companys!
còm m'agradaven
aquelles lliçons!
Ho perdo tot! ho perdo tot
am la mare estimada,
mare del cor!
Orfe de lletres,
i dels teus petons!...
no, no, no.

F. TOMÁS ESTRUCH.

«Quants n'hi han!!

—Hola, Ton...
—¿Què tal, Perico?
—Ja ho pots veure; per ara tot marxa...
—Tan mateix te cases, ¿oy?
—Y ben depressa perquè cada dia estich més enamorat de la meua Roseta, y... vaja, ja 'n tinc prou de festeigs y de passar temps.
—Y ta mare ¿qué hi diu?...
—¡Oh! per ella ja fa temps que ho hauria deixat córrer... tot li troba malament, gandula, malgastadora... mal parlada... descaradota... deixada... però a mi aquell garbo y aquell salero me tenen el cor robat... ¡T'has ficat ab sos ulls tan hermosos y son nasset tan bufó y proporcionat! Quin cosset, ¡penoy! Quan anem de costat tothom se la mira. ¡Y quins penets, Ton! No hi ha cap sabater que tinga calçat de la seva mida. Ara vejes si una proporció com aquesta me l'haig de deixar perdre no més que per la llana que trejina al clatell la meua mare...
—Bè, però ¿qué t'hi diu? pot ser que 'n coixeix alguna altra que pensa que faria més per tu; ¿vritat que hi toco?
—¡Ah! això mateix; ¿sabs la bacallanera del carrer de la Closca, cantonada a la plaçeta del Aglà?
—Sí.
—Donchs sa filla, que crech que 's diu Layeta...
—Aquella ja la coneix temps há.
—Bè, ¿y qué t'hi sembla?
—Que ta mare 't dona un bon consell, Perico, perquè si no es una hermosura, no té res de despreciable, y en cambi es una moça que ningú en té res que dir; formal, trevalladora y molt espavilada; de modo que va entrar de aprenenta de ana de les millors modistes de Barcelona y ja ha arribat a primera oficiala, y a més del bon jornal que defensa, a hores extraordinaries ja fa feyna per son compte.
—Prou, prou, Ton, fes el favor de deixar-me en pau y no segueixis aquesta lletania perquè precisament es la que 'm resa la mare cada dia de matí y tarde a l'hora dels àpats; y en cambi els penjaments que 'm conta de la Roseta, noy, cregues que necessito tota una caldera de paciència per escoltarmels; però la prenh perque es la mare, ¡que de un altre!...
—Y la rahó li sobra tant, Perico, qu'és precis estar cego pera no veure que la Roseta es una moça rebregada que està tipa de festejar ab tota mena de xicots, que la han anada deixant per massa que la han coneguda, y tu com no hi veus de cap ull...
—Prou, t'he dit, Ton; que no 'm fan falta 'ls teus sermons sobrantme com me sobran els de la mare: quedat en bona hora la Layeta si tan bona 't sembla, y a mi deixeu-me en pau d'una vegada...
Y dos amichs que sempre s'havien ben volgut se despedien d'un modo tan sech;

tirant l'un cap avall y l'altre cap amunt del carrer ahont havien estat parats, mormolant en Perico entre dents:—¿Y qué n'han de fer els altres de lo que jo fas? Tinch més de vintisis anys y la lley m'autorisa a casarme ab qui 'm dongui la reyal gana; la mare m'amohina perquè es una llanuda, y li agrada més la Layeta perquè es del cor de 'ls Miquels, y la gent m'em...pipa per la gran enveja que 'm té...
De 'ls llavis del Ton contades paraules varen eixirne:—¡Pobre Perico qué desgraciat serà!

Alguns anys després d'aquesta conversa passejaven tranquil·lament, a la tarde d'un dia de festa, per un dels carrers més céntrichs de la ciutat, en Ton y la Layeta, casats temps há, y una noyeta menestrala, a tall de ninyera, anava al seu costat portant al braç una hermosa criatura fruit d'aquell matrimoni d'itxós en el quin hi regnava la més complerta felicitat basada en un amor que 'ls feya viurer l'un per l'altre y tots dos per son fillet.

De sobte uns crits de dona, estridents y esgarriñosos, que eixien d'una escaleta, alarmaren als vianants que al dirigir-se pera donar socors a la quina 'ls feya, toparen ab un home espitragat y plena sa cara d'esgarriñosades, que eixia d'aquella entrada estrenyent encara en sa ma dreta tota ensagnada un esmolat ¡punyal, mentres foll de ira cridava tant compodia:—¡Agafeume! ¡agafeume! ¡sò jo que l'he morta, sò jo, miréusela: es la meua dona!—La morta era la Roseta y l'home foll en Perico.

Y de Pericos que buscan la felicitat matrimonial fixantse solament en el nasset y 'ls peusets bufons d'una dona sens apreciar en ella ses bones qualitats morals, ¡quants n'hi han!!

MUSTAFA XIULETS DE FUSTABLANCA.

VIDA

La terra s'ha adormit afadigada
pe'l treball de un istiu germinador;
dels arbres va cayent la fulla groga,
penyora de un temps d'or.

Els vents de tardania
ab son róssech de pols han arribat;
al sentirlos xisclar les aurenets
l'adeu els han donat.
Han fugit mar enllà tristes collades
pressentint les tronades
del cel ennuvolat.

Ella:—Cada fulla que mor
es un feble recort
que 'l temps s'emporta,
que sols ens trobarem
quan en terra veurém
no més que fulla morta!

Ell:—No 't fassi pó la mort;
nostre esperit es fort
y l'esperansa infinita,
si avuy la terra plora lo que pert,
quan floreixen les branques d'ametller
tot torna y ressucita.

LEOPOLD NEGRE.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Italia

Roma.—Prop de Acquaviva han topat l'expres de Milán a Roma ab el ràpid de Pavia.
Han resultat 50 morts y 20 ferits.

Persia

Teherán.—El Shah ha enviat ordres telegráfiques a les diferents guarnicions, pera que envihin ab

tota urgencia tropes de socors al príncep Firman que está sitiāt per uns 20.000 kurdes a Soudjbulak.

Austria

Viena.—L'emperador suprimeix el títol de Gran Duch de Toscana.

Xina

Tientsin.—En la línia del ferro-carril de Pekin a Kalgan s'ha enfonsat una foradada al passarhi un tren, resultant 180 morts.

C.

Càrrega d'or

El geganti trasatlàntich anglés «Lusitania» es, sens dubte, la maravel·losa naval més gran. Es el primer barco que té quatre turbines-hèlix y es també 'l més gran del món.

Es el navili que ha fet més ràpidament la travessia d'Europa a América, y darrerament, quan el «Lusitania» anava a creuhar per tercera volta l'Océd, s'enduya de Liverpool la càrrega d'or més considerable que s'ha transportat per mar.

Pera posar remey a la crisi financiera americana, totes les cases de banca de Wall Street havien sollicitat l'ajuda de tots els grans establiments bancaris del vell món, y es per això que 'l «Lusitania» s'ha pogut fer mar endins ab l'enorme carregament de dos milions y mitj de lliures esterlines, o sien 62.500.000 francs en moneda anglesa y americana y en barres d'or.

Durant aquell període efervescent, cada tren que anava d'Euston a Liverpool transportava paquets del metall preciós. Hi havia, entre tot, 334 caixes d'or, representant un pes de vinticinch tonelades. Tot fou transportat ab moltes precaucions y no se hagué de dordre cap incident.

Prop de dotze milions de francs, tancats en vintivuit caixes, foren transportats en un tren especial que anava fins al moll d'embarc, y els altres cinquanta milions foren duts a través dels carrers de Liverpool, guardats per la policia, desde l'estació al moll.

CORRESPONDENCIA DE PARIS

Ahir a la Cambra de Diputats va haverhi gran xibarrí ab motiu de l'interpel·lació d'en Jaurès a propòsit de la guerra del Marroch.

En Jaurès va demanar terminantment la retirada del exercit francès als limits de les fronteres històriques, regoneixent ab tota resignació l'error d'aquesta empresa avans d'haver de regoneixer el fracàs possible de les armes franceses.

En Jaurès no s'ha contentat en jutjar públicament el fet, sino qu'ha portat la seva crítica ètica a la moralitat de la campanya.

A propòsit d'això cal fer notar que 'l periòdich herveista *Guerra Sociale* fa poch va publicar, en forma de preguntes, gravíssimes denuncies sobres els incidents d'Ouxda, posteriors als de Casablanca, donant a entendre que la intervenció per aquella part era una especulació financiera preparada ab comedies, no solament poch series, sino de marcada immoralitat. Aqueixes y altres denuncies ha explicat Hervé en un follet intitolat francament «Contre le Brigandage Marocaine» del qual la gran premsa s'guarda bé de parlarne.

Ara en Jaurès, a la Cambra, ha fet altres revelacions sorprenents.

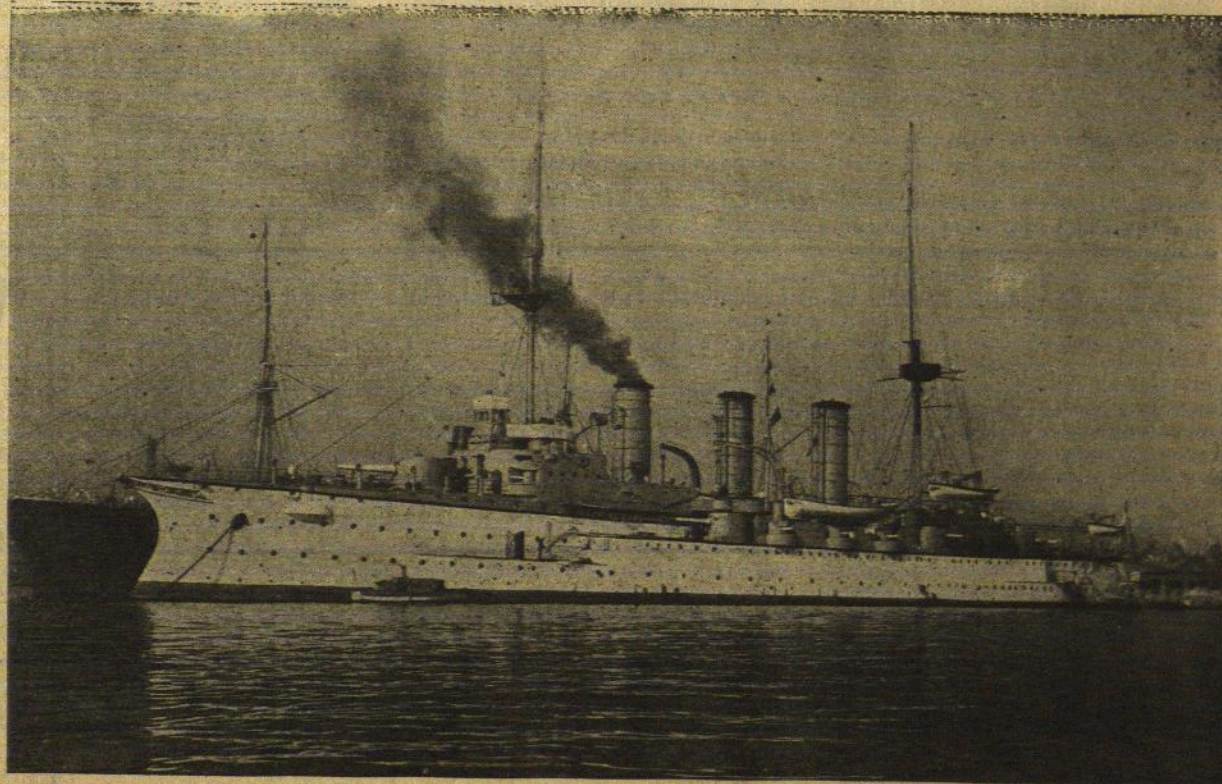
«Jo tinch aquí—diu—les cartes del Dr. Monchamps, corresponents a sos darrers temps, ahont s'hi troba la demostració de que 'l citat doctor, al menys durant certa temporada, fou l'intermediari oficiós del ministre de Negocis Exrangers ab Muley-Hafid.»

El ministre, Mr. Pichon, ha assegurat qu'ell no havia donat tal missió al Dr. Monchamps; però la negativa del Ministre no desvirtua pas del tot l'acusació d'en Jaurès.

Aquesta denuncia es gravíssima. El Dr. Monchamps, assassinat al Marroch, fou el pretext inicial de l'actual guerra. D'esser un conspirador per alterar l'ordre y trasvalsar el Trono del Sultá a esser un metje expedicionari d'una missió filantròpica hi va molta diferència.

Además, això demostraria la doble política seguida per l'Estat francès, donant una mà al Sultá Abd-el-Aziz, y ab l'altra afavorint la conspiració

EL CREUHER ALEMANY «FREYA».

Escola de guardies marines, que ha visitat darrerament nostre port

tadors inteligents. Els beneficis que 's poden tocar ab aytal empresa no son certament per desdenyar.

May insistirém prou sobre la necessitat que hi ha de canviar els casals per obrers de les ciutats, per les casetes individuals al camp Els habitants dels primers reston y restarán llogaters. Venen les malalties, les vagues, y malgrat les economies y la bona voluntat, no li es possible al obrer pagar el lloguer. A les hores ve lo que estém vevent cada dia: l'expulsió, el desembaràs forçós y la busca d'un altra llar, tant o pitjor habitable que l'anterior.

En fi, una vivenda, per higiènica que sigui, construïda en una ciutat, jamay donarà als seus habitants altre aire que 'l de la ciutat. Ademés sempre hi haurà la vida comuna, el contacte continuu, les enemistats inevitables entre quatre o cinch pisos—quan no n'hi ha setze dins la mateixa casa, com se ven a Fribourg mateix—y sobre tot entre 20 o 30 criatures.

Acabant, nosaltres ens preguntém si aquí no seria possible posar en práctica un sistema que ha tingut tanta acceptació entre 'ls nostres vehins de l'Oest. Una banca, una societat financiera, trobarien aquí una excelent ocasió per portarho a cap, estant segurs que 'ls hi reportaria un gros resultat que no 's pot despreciar, sense oblidar que al mateix temps contribuirien a una obra de caritat de les més lloables.

G. LLANO

La III edició de CANÇONS D'INFANTS

de Narcisa Freixas

Actualment se parla bastant entre tots nosaltres de feminisme. El formidable moviment d'emancipació de la dona, de l'extranger, s'ha deixat sentir també naturalment a Catalunya, poble ple de vida y de nobles aspiracions. En aixes mateixes planes AURORA SOCIAL s'honra reproduhir y comentant dies enrrera el follet que ab el títol de «El feminisme en Catalunya» publicà la eximia Na Dolors Moncerdà de Macià; allavores nostre periòdich digué que, cas de que 's fés quelcom de feminisme a Catalunya, creyam que l'autora de «La fabricant» era una de les dones més indicada pera dit moviment. Are nosaltres que desde nostre periòdich hem fet campanya varis cops a favor de la dona, de la dona humil, de la dona obrera, ens complahem en parlar d'un'altra distingida dama qui, ab son ingenu talent de compositora musical fa obra social; obra de cultura pera grans y xichs, pe'l poble y per les classes mitjes y aristocràtiques.

D.ª Narcisa Freixas, la distingida y popular autora de tantes cançons gemades y de 'qualques obretes teatrals assaborides ab complascencia pe'l nostre públich, es una de les figures femenines de més relleu, al costat d'altres que han comensat a figurar en nostre renaixement literari y artístich; ella ha prestat son concurs en obres populars d'art y beneficencia, y, al publicar ses belles cançons, ennobleix el gust de nostre públich, del de les classes altes, fent pera desterrar certes produccions insípides dels salons; de les classes mitjes, dant exemple de femenina cultura; de les classes populars y especialment de la infantesa ab les seves hermoses «Cançons d'infants.»

Ab el concurs de distingits poetes y de notables artistes publica la Sra. Freixas les edicions de ses obres, y are recentment ha publicat la edició III de ses dites cançons pera nens.

En primer lloch devem fer notar lo que representa en aquest pays, ahont no 's venen llibres de cap mena, una terça edició de qualques milers d'exemplars en el poch temps qu'ha passat desde que di-

del pretendent per provocar la guerra que justifi-
qués la intervenció de França al Marroch.

En Jaurès ha denunciat també que per un tractat secret entre Espanya i França està pactada la repartició del Marroch.

A molts comentaris s'prestaria aquest pacte. Primerament per Espanya, no sé quines ventatges podria reportar-se de l'adquisició de noves terres, quan les de casa quedarien ermes i els espanyols en fugen a remats. No sembla pas capacitat per a la colonisació i civilització de nous països l'Estat que no es capés de mantenir el contru de les seves finques, ni de retenir la població que, en l'any de 1907, ha sofert una pèrdua de prop de mitjà milió d'ànimes, equivalent a les naixences de tres anys i al exercit de sis o set anys.

Pero sembla que la mare de la Ciència, nomenada Experiència, vol donar a Espanya i França una d'aquelles lliçons que s'portan escrites a l'esquena.

En Muley-Hafid, com ja havia pronosticat AURORA SOCIAL, s'ha vist obligat pel poble a declarar la guerra santa als europeus, espanyols i francesos.

Y que els moros no són pas donetes, ho han demostrat a Settat, plassa presa pels francesos, y que varen haver d'evacuar fugint derrotes majors.

Si els llegidors recorden lo que tinc anunciats en aquestes correspondències, hi trobaran fil per randa l'pronostich de lo que passa.

Mr. Ribot, conservador y gubernamental, demana ja al Govern la retirada de les tropes franceses en tot lo que permeti l'honor nacional. Veus aquí un expedient còmode. La França va començar per abofetejar als moros; y no deixa l'bofeteg... perquè l'honor nacional no ho permet. Però és que els moros no senten l'honor nacional per exigir satisfacció de totes les bofetades, començant per la primera? Això vol dir la paraula guerra santa.

Ara ja tenim als francesos ab la por al cos. De bona gana desfarían l'embolich qu'ells, Espanya y Alemanya s'han fet al Marroch. El Govern espanyol, que no té por a cap Jaurès ni a cap Ribot, va seguint ab ayre de fetiche els aconseqüiments, enfangant-se mica a mica per sortir del fanch, ridiculitzada per tots conceptes; per lo que ha fet y per lo que ha deixat de fer. Així l'ànima d'en Garibay, ni feya ni desfeya, ni deixava fer.

Jo celebraria qu' en la primera expedició de tropes al Marroch, com antigament anaven a la guerra els reys y comtes y castellans a la vanguardia del exercit, anessin ministres, governadors y cortesans.

Perque això de fer la guerra ab els fills de les altres mares, mentres els que la preparen y declaren saltan y ballen per salons y teatres, francament: me sembla allò del capità Aranya. La sanch de l'exercit es de massa preu per derramar-la inutilment en empreses d'aventurers sense causa justa y sense finalitat coneguda.

Paris, 25 Janer 1908.

MATTHIEU.

CRÒNICA SOCIAL

A Inglaterra.

Degut a la reducció de salari s'han declarat en vaga 5.000 obrers empleats en els tallers de construcció naval de la Costa del Nort.

Les perdues de les cases constructors són molt importants, tementse que s'alteri l'ordre públich.

—A Hull el Congrés obrer ha refusat la concessió del dret del sufragi les dones.

A Italia.

Se diu que l'Govern italià té l'propòsit de presentar al Parlament un projecte de llei sobre una reforma tributaria que consistirà en una especie d'impost progressiu sobre la riquesa.

La Comissió tècnica que fou nomenada temps há pel ministre d'Hisenda per estudiar aquest projecte, ha donat ja dictamen.

Corunya.

Després de no pocs treballs s'ha solucionat la vaga de teixidors que han reanuat el treball ab la promesa de que la operaria traslladada tornarà a son taller tant prompte recobri la salut la treballadora a la qual anà a substituir.

Els pescadors han imposat les condicions als armadors per a reembarcar.

Contra l'senyalament de sous fet per aquests exigeixen que s'paguin els mateixos que abans regien, excepte l dels contramestres, que demanen un augment de vinticinch pessetes mensuals.

Exigeixen, ademés, que les naus tornin als ports els diumenges per descansar y que quan surtin a pescar fora d'aquelles costes s'abonarà als tripulants un sobresou de trenta pessetes.

Junta Local de Reformes Socials

En la darrera sessió, presidida pel regidor senyor Peris, s'acordà:

Arxivar tres reglaments d'altres tants tallers.

Enterarse d'uns oficis de les tinencies de Arcadia dels districtes II y III sobre recaudació de penyores imposades per infracció de la llei del descans dominical; altre del Institut de R. S. manifestant haver evacuat la consulta demanada; del trasllat de l'Associació patronal de blanquers, tintorers y aprestadors, d'una comunicació de l'Ateneu Obrer de Barcelona y de l'acta d'inspecció a la fàbrica de guates dels senyors Godó y companyia, als qui s donà un terme de trenta dies para subsanar deficiències en el compliment de la llei de dones y noys.

Informar els parers de vintinou expedients referents al descans dominical procedents del districte V y vinticinch del VIII, que passen a les respectives tinencies.

Recordar a l'Ajuntament la necessitat de remetre a la Junta un exemplar de tots els contractes de treball referents a obres municipals.

Reyal decret important

La Gaceta del dia 26 publica un reyal decret classificant les indústries y treballs que s'prohibeixen en tot o part als menors de setze anys y a les dones.

La divisió es per perill d'intoxicació o per produir vapors o pols nocius a la salut; per perill d'explosió o incendi; per exposició a malalties y estats patològics especials; per produir y despendre lliurement en alguns tallers, pols nocius a la salut; per despendre pols o emanacions susceptibles de produir intoxicació específica; per despendre vapors àcids durant les operacions; per existir perill d'incendi, y per instancies, qual treball, en determinades condicions, poden donar lloch a malalties específiques.

La desgravació dels vins

En el teatre Modern de la barriada de Gracia va celebrarse el diumenge últim, per iniciativa de les Cooperatives del pla de Barcelona, un meeting de protesta contra l'acort del Ajuntament barceloní, exigint dels venedors de vi una patent que estimen perjudicial a sos interessos.

S'aprobaren varies conclusions que foren entregades al Alcalde accidental Sr. Bastardas.

A càla Ciutat recullirem la següent nota oficial facilitada a la premsa:

«Es completament injustificada la campanya que se hace contra las patentes municipales para la venta de vino. En el Ayuntamiento se está dispuesto a tratar, no sólo con los taberneros, sino con una agrupación en que entren todos los vendedores de vino matriculados en Barcelona, así sean taberneros como propietarios o Sociedades cooperativas.

La imposición de las patentes es perfectamente legal, pues ya las permitía el artículo 137 de la ley Municipal para el caso de que se suprimiese, como se ha hecho, el impuesto de consumos.

Es de lamentar que se pretenda extraviar la opinión hablando de que se burla y anula la ley de desgravación de los vinos con unas patentes que sólo pueden producir como máximo la cantidad anual de 500.000 pesetas, cuando el impuesto suprimido rendía cinco millones y medio de pesetas al año.

No se deje sorprender en su buena fe el vecindario, pues lo único que persigue el Ayuntamiento es impedir la emigración o ruina del comercio de vinos en la ciudad. No es equita-

tivo que los vinos de Barcelona sufran las cargas impuestas por la ley para substituir el impuesto sobre los vinos y que venga un forastero a participar del beneficio sin aceptar la carga. De no hacerse así, los vendedores de vinos tendrán que emigrar de la ciudad, establecerse en los pueblos vecinos sin beneficio ninguno para el agricultor y con pérdida evidente para Barcelona, cuya legítima defensa tiene el Ayuntamiento a su cargo.»

Nosaltres ens alegrarém de que els temors dels organitzadors del meeting se puguin desvanir aviat.

En bé de l'Agricultura.

El ministre de Foment ha llegit al Senat el projecte de defensa contra les plagues del camp y protecció dels animals útils a la agricultura. Consta de quatre capítols y 25 articles.

Se crean Juntas locals que denunciarán els focos infecciosos.

Para atender a los gastos s' autoriza un impost de 50 céntims sobre la riquesa rústica imposable.

S' imposen penes als contraventors.

Constitució d' una Junta.

La Junta directiva de la Societat d' obrers constructors de caixes de cartró ha quedat constituïda en aquesta forma:

President, Enrich Demestres; vispresident, Lluís Garriga; secretari, Cirilo Albi; vis-secretari, Joan Valls; tresorer, Joan Meseguer; comptador, Enrich García; comptadora, Antonia Jané; vocals: Francisco Mestre, Enrich Pascual, August Ribera, Emilio Casa y Pepeta Soler.

Una vaga.

Fa alguns dies que s' han declarat en vaga cent cinquanta obrers rajolers de Sans, que treballaven pe ls senyors Bou, Ancllets y Oliveres y «Can Broquetes».

Demanen una pesseta més per miler de rajoles els que van a pessés; dos rals d' augment els que van a jornal, y regularisació de les hores de treball.

La informació que sobre l' treball de la dona obrirem en lo número anterior ha despertat gran interès y merescut elogis de quants s'interessen en aquests assumptes. Son ja bastants los qüestionaris plens que s' ens han retornat y esperem que tots nostres llegidors, fentse càrrec de lo important que es el tenir d'atos para nostres pròximes campanyes en favor de la dona treballadora, farán propaganda para que puguem reunir lo major nombre possible d'ells.

Imp. carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIO D' ANUNCIS

PELUQUERIA

A. SARRÁ

RAMBLA DEL CENTRO, I, ENTR.º
Frente al Teatro del Liceo

COLOCACIONES.—Se necesitan:

Aprenetas para roba blanca.
Aprenent herbolari.
Modistas de sombreros.
Noys para recados.
Aprenent escultor.
Mitj oficial rellojter.
Aprenent pasteler.
Caixistas.
Aprenetas para la confección de colls y punys.
Aprenenta pentinadora.

Oficiala gorrista.
Sabaters.
Aprenent fotògraf.
Oficialas para la confección de capas de cartró.
Aprenent para camiseria.
Modistas.
Aprenent de 15 anys.
Meritori.
Dibuixants litògrafs.

NOTA.—Al objeto de no dificultar el funcionamiento de nuestra oficina se fa avinent que aquesta únicament extindrà els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem present a las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objeto de evitalshi la perdua de temps y las molestias inherentes a una negativa involuntaria per part nostra.—Las cartas se dirigen a la Oficina de colocaciones.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjdia.

NOTA.—Nostres serveys pel caràcter aventual de la majoria de colocacions no podem extindres a las personas de fora de Barcelona y en el cas de que alguna especialitat vingui a crear una excepció a n' aquella regla se ns deurán fer les peticions personalment.

BOLSA DEL TRABAJO.—Instalada en el Fomento del Trabajo Nacional.—Plaza de Santa Ana, 4.—OFERTAS:

2 Meritoris.
Corredor a comissió.
Recader 5 ptas. setmane.
Dependents de serieries.
Aprenent fuster.
Noy de 14 a 16 anys.

Dependent adrogueria.
Meritori.
Mecanògraf.
Dibuixants cromistas.
Aprenent.

Jefe de comptabilitat.
Empleyat para magatzem.
Aprenent escriptori.
Noy que sàpiga escriure y bó para recados.

(En la secretaría de la institución hay nuevas listas)

GALLICIDA PIZÁ

emplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA
Por 130 ptas. se remite por correo certificado.

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas.
Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros las farmacias, droguerías

ALGAS MARINAS FERRER.
(EXTRACTO FLUIDO DE FUCUS VESICULOSUS)
PODEROSO A LA PAR QUE INOFENSIVO REMEDIO CONTRA
EL HERPETISMO
Y LA OBESIDAD
O GORDURA EXCESIVA

PIDANSE PROSPECTOS

OFICINA DE FARMACIA DEL DR. E. FERRER
PLAZA DEL ANGEL 6 y 7
Y EN TODAS LAS FARMACIAS
AL POR MAYOR: SRES VICENTE FERRER y CIA
BARCELONA

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

—POR—

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:
Diputación, 286, Barcelona.

HERPES

Excema, psoriasis, sarna, escrófulas y demás enfermedades de la piel y humores, se curan radicalmente con el Extracto anti-herpético de Dulcamara, compuesto del Dr. Casasa, sin que jamás den señales de haber existido.—Véase el prospecto.—Único depósito:

Gran Farmacia del Dr. Casasa

Calle de Tallers, núm. 29, cerca la Rambla de Canaletas

Curació infalible de les trencadures mitjansant el
Braguer Medical Vives

Es aquest perfeccionat aparell l' última paraula de la ciencia para l' alivi absolut y curació radical de les trencadures, per antigues que siguin, essent ab preferència aconsellat a tots els trencats per les eminències mèdiques més notables. Demanis follet explicatiu que s' regala y envia gratis a totes parts.

Hores de 9 a 12 y de 3 a 7.—RAMBLA DEL CENTRE, NUM. 12, PRAL.

WERTHEIM

MAQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mellor del món.

Máquinas para totes les indústries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT para mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA